

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadókörletben átvéve.
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 " "
Helyben hálósos hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 " "
Vidékes postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 " "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a 10 óra és
11 óra közötti napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső u. 8.
A szerkesztőség kárártok vizsgálásá-
ra vagy megbeszélésre nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 232. szám.

Nagyvárad.

Szerda 1914 Október 7.

Az oroszok visszaszorítása.

Kétféle visszaszorítást is jeleznek a táviratok az oroszokról. Viszsa huzódik az orosz főerő Galiciában az egyesült magyar, osztrák és német seregek elől és visszahuzódik Magyarországból is az ide betört kalózkodó orosz különítmény.

Az egyik, az orosz főerő visszahuzódása már a szövetséges erők egyesülésének eredménye. A hivatalos jelentés röviden, néhány szóval jelzi ezt az eredményt, amely csak bevezetője még nagyobb ese-

ményeknek. A Magyarországra betört orosz portyázó különítménynek eo ipso vissza kell vonulnia, amint az orosz főerő hátrál. De ebben a meghátrálásban még segítik is a betörőket vitéz csapataink, amelyek a portyázókat a legtöbb helyen már eddig is teljesen kiverték Magyarországból, a máramarosi hegyek közt pedig keményen szorongatják a még itt rekedt muszkákat.

Tudósításaink a következőket jelentik:

Egyesült seregeink a Visztuláig verték vissza az oroszokat.

Budapest, október 6. (Hivatalos jelentés.) *Hadműveleteink Orosz-Lengyelországban és Galiciában kedvezően halad előre. A német és osztrák-magyar csapatok vállvetve harcolva az ellenséget Opatowtól és Klinostowtól a Visztula felé vetették vissza. A Kárpátokon az oroszok az uezsoki szorosnál teljes vereséget szenvedtek. Hófer, vezérőrnagy, a vezérkari főnök helyettese. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)*

Az oroszok kivonulnak Galiciából.

Budapest, okt. 6. Az oroszok visszavonulása általános. Csapataink nyomon követik az ellenséget és hogy itt nagyobb összecsapásra nem kerül a sor, annak az az oka, hogy az oroszok az általuk eddig megszállott területeket gyors tempóban ürítik ki. Lovas őrzőjáraik azonban állandóan érintkezésben vannak a visszavonuló ellenséges csapatokkal. Így tehát kisebb lovas összeütközések gyakrabban fordulnak elő. Verőfényes időjárás csak rövid ideig tartott, most ismét állandóan zuhog az eső.

Auffenberg a harctérre indul.

Budapest, okt. 6. (A sajtóbizottság engedélyével.) *Auffenberg tábornok, aki influenzában betegedett meg, Bécsbe érkezett. Állapotára annyira javult, hogy előreláthatólag rövid idő múlva vissza térhet a harctérre.*

Oroszország erősíti a finnpartokat.

Budapest, október 6. (Tud. cens. táv.) *Berlinből táviratozzák: Torneába érkezett finn menekültek beszélik, hogy a finn partokat lázasan megerősítik. Több ázsiai hadtest ismeretlen céllal Finnországban áll.*

A Kárpátoknál betört oroszok visszaverése.

Munkács, október 6. Az ide beérkezett jelentések szerint azt az orosz dandárt, amely az uezsoki szoros útján tört Magyarországra, Siankin tul tíz kilométerre verték vissza. Ez azért fontos, mert a terepet a siankii magaslat dominálja, amelyet immár a mi katonáink tartanak megszállva.

Vereckén magyar hatóság működik.

Munkács, október 6. Minthogy a Beregmegyébe nyomult orosz csapatokat már egészen kiszorították a vármegye területéről, az alispán utasította a szolgabírákat és a főtisztbírakat, hogy térjenek vissza hivatali helyeikre és kezdjék meg működésüket.

A vármegye legészakibb községében, Nagyverecskén Nagy Ernő főbíró már tegnap megkezdte működését. A közigazgatás rendje teljesen visszatért s a néhány napi nyugtalanság után esend és nyugalom van a vármegyében.

Máramarosban a helyzet változatlan.

Huszt, október 6. Máramarosban a helyzet tegnap óta változatlan. Kisebb előretolt őrségek és felderítő testek csatározásán kívül jelentősebb mozdulat nem történt. Csapataink teljesen körülvették a terepet, erősítések még egyre felvonulóban vannak.

A helyzet rövidesen teljesen tisztázódik. Az oroszok útja előre mindenfelé elvan vágva.

Máramarosszigeten a rendőrfőkapitány és a városi tanács helyén maradt. Minden ideérkező hír arról tanuskodik, hogy a városban a körülményekhez képest nyugalom van és senkinek bántódása nem esett.

A máramarosi főispán a helyzetről.

Szatmár, október 6. (Tud. táv.) Csaba Adorján főispán a következő értesítést szerzte telefon útján Nyegre László máramarosi főispántól:

Sem rémületre, sem aggodalomra nincsen ok. Csapataink hatalmas erővel vonultak fel s legközelebb találkoznak az oroszok sokkal gyengébb s már megvert seregeivel, melyek a határ felé vannak.

A találkozás a lehető legkedvezőbb terepen lesz a mi hadseregünk részére, ahol az ellenségre teljes megsemmisítés vár.

Ungból is kiverjük az oroszokat.

Munkács, október 6. Beregvármegye alispánja hivatalosan közölte, hogy Ung-megye főispánjától értesítést kapott, a mely szerint az Ungmegyéből kiverő oroszokat csapataink galíciai területen üldözik.

Nem fenyeget semmi veszély.

Munkács, október 6. Alaptalan minden félelem, mert kétségtelen, hogy Töcsénél sikerül visszavernünk az oroszokat, másrésztől úgy Bánya vidékén, mint az Avásban megfelelő katonaság vonult fel.

Guesde karját törte.

Budapest, okt. 6. (Tud. cenz. távirata.) Genfből jelentik: Guesde francia miniszter automobilbaleset közben kartörést és belső sérüléseket szenvedett.

Viviani fia eltűnt.

Budapest, okt. 6. (Tud. cenz. távirata.) Berlinből jelentik: Viviani francia miniszterelnök fia, aki a hadseregben mint gyalogos harcolt, eltűnt. Valószínűleg hadifogságba jutott.

Megsemmisített erődök Antwerpennél.

Német hadak működése.

Berlinből jelentik a Magyar Távirati Irodának:

A nagy főhadiszállás október 5-iki esti 10 órai jelentése:

A Vezérkar közli: Antwerpen előtt elhallgattattuk a Kersel és Brochen erődöket. Lierre városát és a Mecheln—Antwerpen vonal

melletti vasuti erődöt elfoglaltuk. A Franciaországban operáló jobbszárnyon sikeresen folynak a harcok.

Lengyelországban a Visztula felé előnyomuló német haderők érintkezésbe jutottak az orosz csapatokkal.

Belső zavarok Franciaországban.

Francia katolikusok a kormány ellen.

Budapest, okt. 6. Franciaországban egyre nagyobb arányokat öltenek a belső zavargások. Ujabban a katolikusok, élükön a reimsi püspökkel keményen támadják a kormányt.

Poincaré a főhadiszállásra megy.

Budapest, október 6. (Tud. cenz. távirata.) Párisból sürgönyzik: Poincaré elnök. Millerand és Viviani miniszterek a főhadiszállásra mennek. Elhatározásuk biztos jele a franciák lankadásának, céljuk nyilvánvalólag az, hogy új bátorságot öntsenek a francia hadseregbe.

Wilson vizsgálatot akar a dum-dum lövedékek ügyében.

Budapest, október 6. Wilson, az észak-amerikai Egyesült Államok elnöke kijelentette, hogy a békekötéskor fokvetlen tisztázandó lesz a dum-dum lövedék ügye. Az elnök imádkozik, hogy a háború mielőbb véget érjen.

Körülzárt belga csapat.

Budapest, október 6. (Tud. cenz. táv.) Rotterdamból jelentik: Egy belga csapatot Tournesbridenél a német tüzérség teljesen körülzárt. A sereg a teljes megsemmisülés előtt áll.

Antwerpen ostroma.

Budapest, okt. 6. (Tud. cenz. táv.) Berlinből jelentik: Antwerpen előtt a belgák körülbelül egy millió fát döntöttek ki, hogy a német csapatoknak az elrejtőzködést lehetetlenné tegyék. Az erődöknél valamennyi házat felrobbantottak s a kár, melyet önmaguknak okoztak 250 millió.

Budapest, okt. 6. (Tud. cenz. táv.) Az állami levéltárt Antwerpenből Ostendébe vitték.

Oroszok Anglia ellen a Dardanellák miatt.

Budapest, okt. 6. (Tud. cenz. táv.) A Frankfurter Zeitungnak jelentik Konstantinápolyból: Az angol és az orosz nagykövet között heves összeszólaikozás volt. Az orosz követ kifakadt, hogy Anglia elhamarkodott aegai tengeri flottaakciójával előidézte a Dardanellák elzárását. Ezáltal Oroszország nem kaphatja meg a légszállítmányt, melyet egy semleges államnál rendelt meg.

György herceget megoperálták

Budapest, okt. 6. Az Est tudósítója jelenti Szófiából, hogy György szerb herceget, aki a legutóbbi betörési kísérlet alkalmával megsebesült, Nisben megoperálták.

Elsülyedt angol gőzösök.

Budapest, okt. 6. (Tud. cenz. táv.) Londonból táviratozzák: A Belgian King britt gőzös Traperunt közelében ismeretlen okból elsülyedt.

London, okt. 6. A Lloyds ostendei jelentése szerint a Dawdon nevű angol gőzös Hullból Antwerpenbe menet, az október 3-ára virradó éjjel aknába ütközött és elsülyedt. A legénység közül kilencen eltűntek, nyolcat egy halászbárka megmentett és Ostendébe vitt.

A „Leipzig“ elsülyesztett egy angol hajót.

London, okt. 6. (Berlinter át.) A Reuter-ügynökségnek jelentek Valparaizóból: A „Leipzig“ nevű német cirkáló a csilei vizeken elsülyesztette szeptember 15-én az El-Sonner nevű angol olajszállító hajót. A legénységet Carlopagosnál partra tették. (M. T. I.)

A németek előnyomulása.

Budapest, okt. 6. (Tud. cenz. távirata.) Genfből táviratozzák: A Daily Express jelentése szerint a németek Givetnél és Namurnál nagy hidakat vernek a Maason keresztül. Ebből új, nagy német csapat s anyagszállításokra következtetnek.

Széchenyi Jenő

praelátus a ravatalon.

Káptalansori székházban nagydiszű ravatalán nyugszik a nagyváradi káptalannak rangban második tagja: Széchenyi Jenő pápai főpap.

Az agg főpap egyike volt Nagyvárad legismertebb alakjainak az előkelő világból. Megjelenése azonnal elárulta a születet nagy urat, habár modora rendkívül szives, mindig előzékeny volt. Nagyon sokat tartott pompás lovaira, melyek egy időben látványosságai voltak a nagyváradi kocsikorzónak.

Most ott nyugszik az agg főpap a művészi kivitelű masszív koporsóban, arcán a keresztényi türelemmel viselt hosszas betegség mély nyomokat hagyott, magas homlokát hófehér haja koszoruzza. A halott arcán elomlik az a lelki béke, mely utolsó órái alatt arcán honolt.

A pompás szárkófág, melyben a halott nyugszik, nagydiszű, lépesőzetes ravatal felett áll, a ravatal fölé fekete bársony menyezet borul, a ravatal köré délszaki növények vannak helyezve. A ravatal körül magas ezüst gyertyatartókban gyertyák égnek, melyek megvilágítják a terem komor gyászpompáját. A ravatal körül a Concordia diszorsége áll őrt.

Tegnap délután 4 órakor a koporsónál a káptalan tagjai elimádkozták a gyászszolozsmákat.

A temetés ma délelőtt fél 10-kor lesz, a temetési szertartást dr. Belopotoczky Kálmán v. b. t. t. nyugalmazott tábori püspök, nagyprépost végzi. Temetése után a székesegyházba vonul a gyászmenet, hol a koporsó előtt gyászmisét tartanak, mely után az elhunytat a vasuti pályaudvarhoz viszik és Zomborra szállítják, hol a családi sirboltban helyezik nyugalomra.

A nagyváradi káptalan a következő gyászjelentést adta ki:

A nagyváradi lat. szert. Káptalan, a rokonok nevében is, mélyen szomorodott szívvvel, de megnyugodva Isten szent akaratában jelenti, hogy szeretett kartársa Széchenyi Jenő nagyváradi l. sz. olvasókanonok, Ószent-ségi házi főpapja, typulthai c. apát, szent-ségi tanácsos, aranymisés áldozópap életének nyolevanadik, áldozópapságának ötvenhetedik évében, példás béketűréssel viselt hosszú betegség után, a haldoklók szentségeivel megerősítve, 1914. október 5-én esti 9 órakor visszaadta lelkét Teremtőjének.

Gyapju szövetek legujabb kivitelben

Gyapju szövetek legnagyobb választékban

Gyapju szövetek legolesobbban

szigoru szabott

árak mellett

szerezhetjük be

Zauderer

kolozsvári posztó áruház fiók.

Nagyvárad, Zöldfa-utca 1.

Telefon: 11—15.

A megboldogult hült tetemét f. hó 7-én délelőtt fél tíz órakor fogjuk székházánál (Káptalan-sor 9.) beszélni és a székesegyházban mondandó engesztelő szentmise után a vasuti állomáshoz kísélni, ahonnan Zomborba szállítva fog a családi sírboltban a feláradás reményében örök nyugalomra helyeztetni.

Az örök világhosszág fényeskedjék neki!

*

Tegnap hirdették ki az elhunyt végrendeletét a nagyváradi kir. járásbírószágon. A végrendelet szerint 14,000 koronát juttat a Szent József-intézetnek alapítványul, melyből rokonai gyermekei részesítendőek, 5000 koronát hagy a nagyváradi Vörös-Kereszt Egyletnek és kisebb hagyományok után rokonait teszi általános örökösévé.

A város élelmezése.

Fenyeget a drágaság.

Pár nappal ezelőtt a belügyminisztertől leirat érkezett úgy a főispánokhoz, mint a polgármesterekhez, amelyben a miniszter jelentést kér az élelmezési viszonyokról, különösen arra nézve, hogy nem forog-e fenn a fontosabb élelmiszerek szállítása körül nehézségek, amelyek kormány intézkedéseket igényelnének.

Nagyvárad város polgármestere a leiratban foglaltakra nézve véleményt kért a kereskedelmi és iparkamarától.

A kamara, tekintettel a dolog sürgőségére, azonnal megadta a véleményt.

Mint egyik legfontosabb cikke, amely a közlélmézésre is kihatással van, a szénre az a vélemény, hogy jelenleg még nincs szükség, de igen is szükséges volna, ha központi uton gondoskodás történnék, nehogy a gyárak, malmok esetleg szén nélkül maradjanak.

A gabona szállításnál szükséges volna intézkedés, hogy a malmok kellőleg el legyenek látva.

Szükséges volna továbbá a gabonavámok eltörlése.

Nagyvárad város tanácsa tegnap délelőtt foglalkozott a kérdéssel s abban állapodott meg, hogy a kamara véleménye alapján előterjesztést tesz a közgyűlésnek s feltérjesztés alakjában küldi meg jelentését a miniszterhez. Egyben megbizta a tanács Komlóssy József gazdasági tanácsost, hogy állandóan foglalkozzék a közlélmézés kérdésével s terjesszen javaslatot, hogy a város minő intézkedéseket tegyen a közlélmézés biztosítása érdekében.

*

Nagyvárad város tanácsának már eddig is nagyobb gondot kellett volna fordítani a lakosság közlélmézésének ügyére, hogy az e téren beállható bajokat elhárítsa. Ez a legkevesebb, amit a közönség a város vezetőitől elvárhat. Amit eddig tett ez irányban, az semmi, mert tulajdonképen nem is tett semmit.

Aki figyelemmel kíséri a viszonyok alakulását, az előre láthatja, hogy amint bele megyünk a télbe, nagy bajok lesznek a közlélmézés körül.

Tanulhatnánk Budapesttől, ahol a hatóság nagy apparatussal dolgozik közlélmézés biztonsága érdekében. Pedig aránylag nem nehezebb a főváros helyzete, mint a miénk, mert a különböző hivatalos és nem

hivatalos szervek, amelyek a bevitt biztositják s ezáltal az árak horribilis emelkedését is meggátolhatják.

Nálunk teljesen ki van szolgáltatva a közönség az eladóknak.

Már a legutóbbi hétfői hetivásár is előrevetette árnyékát a bekövetkező élelmiszervehiánynak.

A buza hivatalos ára métermázsanként 31 K 50 fillérben van megállapítva, a hetivásáron a vidékiek is 36 koronát kértek olyan búzáért, amelyet még előbb ki kellett volna tisztítani, mielőtt meg lehetne őrölni.

A piacon tűzifát alig lehet kapni; hétfőn

1 kis szekér fáért nem átalott a falusi ember 18 koronát kérni. Pedig a szegény családoknak nincsen pénzük arra, hogy télire tűzifa szükségletüket egyszerre beszerezzék.

A télire való zöldségből nem csak kevés volt, de kétszeres áron hozták forgalomba, míg fejes, télire való káposztát egyáltalán nem lehetett kapni.

A liszt ára már is igen magas s mi lesz később még?

Mikor egész nagyságában fellép az élelmiszervehiányság, késő lesz gondoskodni s amit a város elmulasztott, nem lehet pótolni, legfeljebb segélyezéssel némileg, de hol van erre a pénz?

Biharvármegye új választói.

Tizenegyezerkétszáznyolcvanhatal kevesebb a választók száma a miniszteri tervezetnél. A központi választmány ülése.

Biharvármegye központi választmánya tegnap ülést tartott, melyen az új választói törvény alapján összeirt képviselőválasztók névjegyzékével foglalkoztak. Hosszu három hónapos munka eredménye feküdt a központi választmány előtt. Ha nem élnék háborus idők, általános érdeklődés közepette ment volna végbe az ülés, így azonban alig jelentek meg néhányan. A megjelent tagok, akik tudták, hogy mily eredménnyel járt az összeírás, maguk sem voltak meglepedve, ami érthető is.

Az összeírás ugyanis végtelen csalódással zárult. A belügyminiszter a választói jog kiterjesztése által 50078 polgárnak vélt szavazati jogot adadni, ami 11212 választóval való növekedést jelentett, mert az előző 1914. évben 38866 volt a választók száma.

Az összeírás alapján azonban mindössze 38792 polgár van a névjegyzékbe felvéve, ami nem, hogy ezekre menő növekedést, de 74 szavazóval való apadást jelent.

Ez az eredmény tehát egyáltalán nem kielégítő, sőt határozottan rossz. Apadásnak nem lett volna szabad bekövetkeznie. A miniszter az 1910 évi népszámlálás hiteles adatai alapján készítette a névjegyzék tervezetét, még pedig a hozzáadással, hogy azóta csak növekedett a jogosultak szám. És mégis most 74 főnyi csökkenés mutatkozik. E körülményekből nyilván arra lehet következtetni, hogy a névjegyzék hiányos. Mulasztás mindazonáltal nem terhel senkit.

Egyedül a körülmények azok, melyek nem engedték meg, hogy tökéletes névjegyzéket készítsenek. Baj volt ugyanis, hogy az összeírás összeesett a mozgósítás idejével. Mozgósítás alatt pedig nem csak az új választói joggal bírók nem jelentkeztek, de a régi választók nagy része sem fordított gondot az összeírásra. Ennek következtében ma a harc téren küzdő polgárok jó része kimaradt a névjegyzékből.

Ez a névjegyzék ily körülmények között nem szolgálhat alapul egy esetleges választásnál. Leghelyesebb volna, ha az egész névjegyzék összeírásit aktust elhalasztaná a belügyminiszter jobb időkre, amit annál könnyebben megtehet, mert addig úgy sem lesz rá semmi szükség. A háboru befejez-

téig képviselőválasztás úgy sem igen lehet még akkor sem, ha a mostani ciklus időközben lejárna.

A tegnapi központi választmányi ülésen Keszthelyi Zoltán főjegyző elnökölt. A választmány elhatározta, hogy az összeállított névjegyzéket október 10 től november 10 ig közszemlére teszi ki. Ez alatt lehet a választói joggal bíróknak érvényesíteni felfelmentéseiket. A fenti körülmények miatt természetesen ez a közszemlére való kitétel is fölösleges, mert a cél nincs elérve vele.

Az összeírás eredményét feltüntető kimutatást az alábbiakban adjuk.

1914 ben a:	kerületben volt	1974
Bárándi	"	3960
Belényesi	"	2364
Berettyóújfalusi	"	3441
Biharugrai	"	2513
Bihari	"	5114
Élesdi	"	1926
Hosszupályi	"	3780
Magyarszéki	"	3641
Margitai	"	3268
Nagyszalontai	"	2466
Székelyhídi	"	4419
Tenkei	"	
	összesen	38866

választó.

Az új választói törvény alapján:

	A	Az
	min.	össze-
	terv.	írás
	szerint	szerint
Belényesben	4520	3680
Berettyóújfalusi	3741	2337
Biharkeresztesiben	3194	2541
B. nagybajomiban	2549	1404
Csőfaiban	4679	3473
Derecskeiben	3372	1619
Élesdiben	5806	4865
Magyarszékeiben	4981	3693
Margitáiban	3804	3682
Nagyszalontáiban	5881	4892
Szalárdiban	3055	2241
Székelyhidiben	4493	3359
	összesen	50078
		38792

E szerint 11286 szavazóval kevesebb, mint ahogy a belügyminiszter tervezte 1910. évre, 1915-re mindenesetre még sokkal kevesebb.

A nem várt eredmény különben általános meglepetést keltett mindenfelé és nagyon valószínű, hogy orvosolni is fogják a szembetűnő hibát.

Behívják a boszniai ifjakat.

A honvédelmi miniszter rendeletéből Nagyvárad város katonai ügyosztálya hirdetményt bocsátott ki, amely szerint fegyveres szolgálatra hívatnak be a bosznia-hercegovinai illetőségű második tartalékban nyilvántartott hadköteleseket.

Nagyváradon, úgy tudjuk, alig vannak ilyen egyének.

A hirdetmény főbb intézkedései a következők:

A bosznia-hercegovinai tartományi illetőségű egyének részére. Ő es. és ap. kir. Felsője a második tartalék nyilvántartásában álló szolgálatkötelesek behívását elrendelvé, fegyveres szolgálatra behívatnak:

1. a második tartalék nyilvántartásban álló 1894. évi születésű szolgálatkötelesek és
2. a második tartalék nyilvántartásában álló azok az 1893. és 1892. évi születésű szolgálatkötelesek, kikre nézve az 1914. évi ujonccéllítás alkalmával „visszahelyezendő” re szóló határozat hozatott.

Az illetők okt. 10-ig tartoznak irataikkal jelentkezni lakhelyük közigazgatási hatóságánál, ahol részükre igazolványi lap lesz kiállítva. A szolgálatra behívás később történik. A bevonuláshoz értesülnek az alkalmasnak találtak arról, hogy mikor és hova kötelesek bevonulni.

Ezen rendelkezésnek be nem tartását szigorúan büntetik.

Ferenc József üzenete a 'csángókhöz.

Egy csángó diák érdekes elbeszélése. — A romániai hangulat. — A háború lehetősége.

Nagyvárad, okt. 6.

A világhareban két hü szövetséges egyedül állunk. Nem mondhatjuk azonban, hogy mégis nincsenek barátaink: az olaszok és Románia jó akaratú semlegessége mutatja, hogy vannak, akik nyugodtan és rokonszenvvel itélik meg a helyzetünket, vannak akik nem esküdtek a gyalázat, a szolgaság esatlósaivá. Mi pedig méltóságos bizalommal nézzük az ántánt házalását, mellyel fűhöz-fához fordulnak, hogy barátokat szerezzenek s hogy az igazság, a esufolt, védtelen s védelmet nem nyújtó igazság, látszatát maguknak megszerezzék.

A napokban jött haza egy harmadéves felsőkereskedelmista csángó fiú, Pál Péter Romániából. Ő maga mondja, hogy haza jött, hogy itt van a hazája. Igaz ugyan, hogy már az atya is Romániában született, s testvérei is mind román alattvalók, de mindanyiknak ide huz a szive, ennek a nemzetnek a vére csorog ereikben, ezt a zengő nyelvet beszélik. Ennek a haza-huzásnak egy néhány igen gyönyörű példáját mondta el a diák. Így:

Ott túl a Kárpátokon is hirül vették a legutóbbi népfölkelési seregszemlét. Nosza, aki magyarnak érezte, tudta magát, mind utra keltek. Vele egészen Bukarestből jött egy kocsiban öt magyar népfölkelő. Férfi emberek mind. Csillogott a szemünk a lekese-déstől, a vágytól a harei kedvtől. Volt velük együtt két román ember is, két bojár. Tekintélyük, ígéreteik, pénzük, ékesszólásuk minden tehetségét előszedték, hogy lebeszéljék a magyarokat a hazatérésről. „Lám itt ná-

lunk éltettk már sok év óta, jó dolgok volt, most nincs semmi bajotok; ha pedig elmentek, ki tudja visszajöttök-e? mi lesz a gyerekekkel, jöjjetek el hozzám felfogadlak benneteket; és ha mégis mindenáron harcolni akartok, hát lehet itthon is módok benne, még a muszka ellen is.” De a magyar apák csak nem akartak adni semmit a beszédre. Mikor már nem győzték ellenérvekkel, rázendítettek, hogy:

Ferenc József az izente . . .

s azután el nem hagyták soha a magyar nóta hol tüzes, hol elszomorító dallamát. Mikor egy-egy állomáson megállott a döcögő vonat, újra meg újra felesapott erős, neki lendült érzéssel zengő daluk „Ferenc József az izente” . . . és az állomásokon feleltek rá; néha ugyan csak a visszhang, de legtöbbször három-négy, egyszer-egyszer tiz dalos magyar ajak, sziv is s mire Pioestihez ért a vonat már teljes három kocsis magyar ujonge énekelte, — igen énekelte, — a magyar dalok szivbe markoló áriáit s a két bojár mit tehetett: értetlen arccal csak bámult, bámult.

A román viszonyok még más tekintetben is érdekesek. Az összes lapok, ép úgy mint nálunk, telve vannak a folyó világ háborúval; érthető is, hiszen közvetlenül a szomszédságukban lobogtatják a tüzet. A román sajtó megbízhatóságáról azonban nem a legdicséretesebb dolgokat lehet elmondani. A lapok néha telve vannak hazug orosz győzelmi hírekkel. És pedig, mert orosz kézből veszik értesüléseiket. Naponkint sok álhirt adnak, nem egyszer különkiadásokkal röpitenek szét a vak világba hamis megvilágítású híreket, amiket másnap azután rektifikálnak. Már mindegyik a maga módja szerint: egyik nyíltan, másik burkoltan, az in-dependens zug lapok pedig sehogy. Ott jó világ van a sajtóra. Ép emiatt a köznépi körben, hol csak az első hirt veszik be, a helyesbitést mérlegelni nem tudják: bizonyos idegesség észlelhető, viszont az intelligencia a monarchia két államának s Németország-nak feltétlen hive. Nekünk emiatt igen célszerűnek látszik az a gondolat, hogy a magyar kormány vezetősége gondoskodhatnék a megbízható híreknek a vezető román lapokkal való közléséről. Végre is ép oly érdekünk, hogy Romániában minél több barátunk legyen, amint Romániának is jól felfogott érdeke az, hogy velünk egy uton keresse az emelkedést.

Ott, túl a Kárpáton különben szintén permanenciában állanak. A részleges mozgósításnak a világgal is közölt ténye mellett Románia erősen betartja a közmondást: ha békét akarsz, készülj a háborúra. A katonákat nap mint nap tüzzel gyakorlatoztatják, a gazdasági élet tartózkodása erős. Kenyérben és husban hatóságilag megállapított adatok vannak. A hősapkákat, érmelegítőket, védőket igazán csodálatra méltó lelkesedéssel kötik; pl. a vonaton Bukarestből kiindulva csak egy kocsiban négy nőt látott kézimunkázni Pál Péter. Az állami szállítók megbízást kaptak melegruhák és hóeszmák szállítására, aminek december végével az állam raktáraiban kell lenniök. Románia tehát tart egy háborútól, hogy kinek a részéről, akként kétségünk nem lehet.

Európában ma csak egyetlen egy veszedelem van: az orosz, a cárizmus, a moszko-

vitizmus. Ez ellen kell sikra lépnie mindenkinék, akit legalább csak egyszer megérintett a kultúra, a szabadság, a haladás, az életlehelete.

A közönség adománya.

Az aranyat—vasért jelige alatt megindított mozgalom céljaira, valamint a hadba vonultak családjai részére ujabban a következő adományok folytak be:

Az „Aranyat—Vasért” céljaira adakoztak: G. P. két aranyfüggő. W. E. egy aranygyűrű. Nagy Farkas őrnagyné egy ezüstóra, egy ezüstkanál, egy ezüst bross, egy aranygyűrű. N. N. egy aranygyűrű. Özv. Leitner Lajosné egy ezüstkanál, egy ezüst vadászpohár, egy aranygyűrű, egy aranyfüggő, egy ezüstérem, egy biztonsági tű. Schenkengyel Sándorné öt aranygyűrű és aranytörredék. Fekete Sándorné egy aranygyűrű. Szöllősy Gyuláné egy ezüstgomb, egy ezüstkarkötő, egy aranybross, egy aranyzsuzu. Kovács Gizella két aranygyűrű. Gyuráska Sándorné egy aranygyűrű. Dr. Stokker Józsefné három ezüstkésnyél, egy ezüstkarkötő, egy aranyzsuzu, egy aranyzsuzu. Darabont Magduska egy aranygyűrű. egy ezüstgyűrű, két ezüstpéncz, aranytörredék, Körmeny Lujza két aranyfüggő, aranytörmelék. Weinberger Jakabné két aranyfüggő és tiz korona. Klausner Zsanka két aranygyűrű, egy ezüstgyűrű. Nutta Jakabné 1 ezüstóra, 1 ezüstóralánc, 2 aranygyűrű. Beck János két aranygyűrű, egy aranyzsuzu, egy aranyfüggő. Szakács Antalné két aranygyűrű. Biharmegyei Takarékpénztár tisztikara harminckét korona 86 fillér. (32-86 kor.) K. A. egy aranygyűrű, egy arany inggomb, két ezüstpéncz. Kalmár Iza egy ezüst karkötő. Klenns Rózsi két aranygyűrű, egy aranykereszt, két aranyfüggő. Rimanóczy László egy darab tiz márkás arany. Csillag Jenőné egy aranygyűrű. Csávásy Irén két ezüst karperec, két aranygyűrű. Reek Ducsi egy aranygyűrű, egy ezüstlánc. Korbuly Péter egy aranygyűrű. Fábíán Anna két kis ezüstlánc, egy aranyfüggő. Ullmann Médi két aranyzsuzu, egy ezüstlánc. Ullmann Hanna egy aranyfüggő, egy aranyzsuzu, egy ezüstlánc. Veleczky Erzsébet egy aranygyűrű. Horváth Eelka két aranyfüggő. Darabont Lenke egy ezüstgyűrű, két ezüst karperec, egy ezüstlánc. Szabó Lászlóné két aranygyűrű. Kovács Béláné két aranygyűrű, két aranyfüggő. Dr. Friedländer Ernő és János két aranygyűrű. Klein Dávidné egy aranygyűrű és két korona. Kurtág Imre egy aranygyűrű. Lőrinczy Rezsőné egy ezüst bross, három aranyfüggő. Mandel Helén két ezüstlánc, egy aranygyűrű. Pölskey Gáborné egy ezüst óra, egy ezüst óralánc, egy ezüstgyűrű. Szőke Lajos és neje négy aranygyűrű, egy arany lánedaráb, két aranyzsuzu, egy aranybross, egy aranyfüggő, egy ezüst óralánc, egy ezüst kulestartó, ezüst darabok. Kovács Józsefné egy arany karperec. N. N. egy ezüst lánc, egy ezüst karkötő, ezüst disz. F. Zs. egy aranygyűrű. Lovas Ferencné egy aranygyűrű. Putnik Bálint egy ezüst óra. Fuchs Lipót két arany gomb, egy arany lánc. Alföldi Vilma egy kanál. I. P. egy arany tű, egy arany függő. Özv. dr. Gedeon Lászlóné öt darab millénumi korona. Sebestyén Ilona öt darab millénumi korona. U. P. két aranyfüggő. F. L. két ezüst óra, egy ezüst bross. D. M. egy aranygyűrű, egy aranyfüggő. Schuh István tizenkét korona. Bay Anna egy aranygyűrű. Vas Adél egy aranygyűrű. Schmiéd Bőzsi egy aranygyűrű. Zukker Irma négy aranyfüggő, egy ezüst lánc. Sternberg Lili egy ezüst lánckarkötő, két ezüst karkötő, egy aranygyűrű. Bedekovites Béláné egy aranygyűrű, egy ezüst zsuzu. Bihari Szidike egy aranygyűrű, két kis ezüst kanál. R. Gy. egy ezüst karkötő, egy ezüst gomb zsuzszuval. Mann Lenke egy ezüst óra, egy ezüst

gyűrű, négy arany függő, egy ezüst bross, egy ezüst érem.

Felhívjuk a t. közönség figyelmét, hogy a vas emlék-gyűrűnek rozsdásodás ellen, arannyal, vagy ezüstrrel való bélelését szép kivitelben az elismert szolid cég: *Schmutzler János ékszerész* (Bazár-épület) készíti.

A szegény családok részére adakoztak: Özv. dr. Személyi Kálmán az olasz közönségi polgári leányiskola tantestülete nevében 30 K, Kráhm László 10 K, Szilva N. 10 K, Mandl Helén 5 K, A Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmibank r.-t. tisztviselői 5481 K, Az állami és törvényhatósági altisztek és szolgák nyugdíjpótló intézete 50 K, Az állami és törvényhatósági altisztek és szolgák asztaltársasága 25 K, dr. Paczauer Mór 680 K, Az állami főreáliskola tanári kara szeptember és október havi fizetésének 1 százaléka, 96 K. A református tanítóképző IV ed éves növendékeinek gyűjtése 260 K. Lakatos Sándorné gyűjtése: Weisz Adolfiné, özv. Gózon Lajosné, Lakatos Sándorné, Zöld Károly 1—1 K, Blacsek Jakab 40 fillér, N. N. 10 fillér. Összesen 450 K. Borgos Jolán gyűjtése: N. N. 40 fillér, N. N. 50 fillér, 2 N. N. 30 fillér, ifj. K. E.-né, D. G., P. R. 20—20 fillér, 16 N. N. 10—10 fillér, N. N. 6 fillér. Összesen 526 K. Kmetz Rózsika gyűjtése: Kmetz Rózsika, Kovács Balázs 5—5 K, ifj. Nagy Imre, Nusi és Mária 2—2 K, O Nagy Lajos, id. Kun Lajos, Tar Sándor, Nagy Lajos, Sándor János, Holkó Józsefné, egy boldog katona, Kulcsár Ferenc, Nagy Béni 1—1 K, V. Nagy János, Kis Mihály, Kopányi Agica 80—80 fillér, Papp István 90 fillér, Bereczki Zsuzsa 70 fillér, Nagy Margit—60, özv. Weisz Jakabné, Széles Viktor 50,— Pap Lászlóné, Kocsis István, Róvid István, Vári Nagy Károly, Weisz Izsák, Erős Lajos, Paptamási G., Oláh Sándor, Holkó Ica, N. N. —40—40, Kovács Balázs, Bucács Péter, Kopányi Lajos, Holkó Pannika —30—30, ifj. Kun Lajos —25, N. N. —24, V. Nagy Gábor, Sámsoni Istvánné, V. Nagy Józsefné, Szántai Sándor, Kis József, Béli Istvánné, Széles Márton, Farkas Vince, Gönczi Imre, N. N., Mészáros Gábor, ifj. Mester Gábor, Kis Imre, Luka Julianna, Tódor Gábor, N. N., Flamó János, Kulcsár György, D. Nagy István, Kovács Mihály —20—20, Nagy Károly, Tóth Sándor, Albuca Juliannak, Fogas János, Lehner Alajos, ifj. Nagy József —10—10, Pap Zsófi 1, összesen: 40 korona, Stein Vilmos gyűjtése: Gotfried Mórné, N. N. 1—1, R. E. —50, R. Ignác, L. Miklós —40—40, Róthbart Edéné —30, Székely Ilona és Mancsi, Express Elías, L. F., N. N. —20—20, Gutmann, N. N., M. R. —10—10. Összesen: 5 korona 70 fillér. Hacker Béla gyűjtése: Hacker Gyula —40, Kemény N., N. N., N. N., N. N. —20—20. Összesen 1 korona 20 fillér. Hidjed Etelka gyűjtése: Hidjed Etelka 3 korona, N. N., N. N. 1—1 korona. Összesen 5 korona.

Élesettek és sebesültek.

A legutóbb megjelent veszteségkimutatás szerint a csatatereken elesettek, vagy megsebesültek közül a bennünket közelebről érdekelteket a következőkben közöljük:

Tisztek: Richter Ferdinánd főhadnagy a 37. gye. sebesült, Reiter Frigyes százados a 101. gye. meghalt.

Legénységből: Ákos Imre 37. gye. megs., Argyelán Florián 37. gye. megs., Badar Jenő eőb. 37. gye. megs., Balázs István 37. gye. megs., Bogdán István 37. gye. megs., Bogdán Ferentius 37. gye. megs., Bondár Péter tiz. 37. gye. megs., Bortis Florián 37. gye. megs., Bugyi József 37. gye. megs., Burta Florián 37. gye. megs., Dán

Bazil 37. gye. e. megs., Daraban János 37. gye. e. megs., Dume Péter 37. gye. e. megs., Erdei István 37. gye. e. megs., Faragó Lajos szkv. 37. gye. e. megs., Fitera József 37. gye. e. megs., Gaszpar Demeter 37. gye. e. megs., Gerbán János 37. gye. e. megs., Gergeleus János 37. gye. e. megs., Gerle János 37. gye. e. megs., Ginios György 37. gye. e. megs., Gusbeth Mária őrm. 37. gye. e. megs., Horn Vilmos szkv. 31 npf. gy. e. 2. sz. Nagykér megh. Kabai Károly 37. gye. e. szkv. megs., Kabos Dezső eőb. tiz. 37. gye. e. 4. sz. Kiskunfélegyháza megh., Kacszán Pál őrm. 37. gye. e. megs., Kagyi Pál őrv. 37. gye. e. 1. sz. Mezőtelegd megh., Kiss Géza 37. gye. e. megs., Kodreán Nuce 37. gye. e. megs., Körösi György 37. gye. e. megs., Koss Jenő 37. gye. e. megs., Kucsuba Miklós 37. gye. e. megs., Kun József 37. gye. e. megs., Kynl Ferenc őrm. 37. gye. e. megs., Laskovits Miklós 37. gye. e. megs., Laza Miklós 37. gye. e. megs., Lukucza Demeter 37. gye. e. megs., Lup Tódor 37. gye. e. megs., Madár Gábor 37. gye. e. megs., Malica László 37. gye. e. megs., Malyok Miklós 37. gye. e. megs., Menyhárd Árpád 37. gye. e. megs., Mihele János 37. gye. e. 12. sz. Törpefalva megh., Monye Miklós 37. gye. e. 4. sz. Koldfalva megh., Mózsa György 37. gye. e. megs., Nagy Sándor 37. gye. e. őrv. megs., Oneje Bazil 37. gye. e. megs., Opre József 37. gye. e. megs., Papp K. János 37. gye. e. megs., Sági Mihály 37. gye. e. megs., Spurigán József tiz. 37. gye. e. megs., Száva Demeter 37. gye. e. (Mezőbikács) seb., Szabó Vince 37. gye. e. (Bottfej) megs., Szabó G. Mihály tiz. a 19. tábori ágyus ezr., megs., Szabó Károly 37. gye. e. megs., Szabó Lajos 37. gye. e. 11. sz. (Doboz) megh., Székei Ferenc 37. gye. e. megs., Szabó Pál 37. gye. e. megs., Szondi Ferenc 37. gye. e. megs., Szücs Imre 37. gye. e. megs., Tamás János 37. gye. e. megs., Tolnai János tiz. 37. gye. e. megs., Tóth G. István szakaszv. 37. gye. e. (Szegehalom) megs., Tomse Traján 37. gye. e. (Krisztyor) seb., Tunduk Demeter 37. gye. e. megs., Tóth István őrv. 37. gye. e. megs., Tyrta Péter 37. gye. e. 2. sz. Biharrosa megh., Ungár János őrv. 37. gye. e. megs., Vangyel Sándor nagyvárad jogász, egy éves önk. a 19. tüzér ezredben meghalt, Varga Sándor 37. gye. e. megs., Haik Tódor 37. gye. e. 10. sz. (Tasádfő) megh., Vozár Pál őrv. 37. gye. e. megs., Wégnér András tisztiszolga 37. gye. e. megs., Világos Tódor tüzér a 19. táb. ezr. megh., Wolf György szkv., 19. tüzér ezr. megs.

Miniatűr história.

Október 6. Eddig nem tudtunk ünnepelni. Nem mintha ünnepeink nem lettek volna, vagy mert a lélekemelkedésre, tisztulásra okunk és szükségünk nem volt, de mert távolvotak tőlünk a hősök, az érzés indító motívumok s nem értük fel a fénybe, ragyogásba burkolózott nagyságokat.

Tegnap megtanulhattunk újra imádkozni. Mert a hatvanöt év előtti mult véres emléke és a jelen óriás küzdelmei megértethetik velünk, hogy sorsunk a martiromság, hogy feladatunk küzdeni, remélni, győzni. És ezt megtenni csak imádkozó, mindig ünnepi tűzben égő lélek teheti meg.

Emlékeztethet a mult s a jelen, hogy mindig a becsület, az elhagyottság, a törtetés lovagjai vagyunk, akikhez csak félve és tisztelettel szabadna közeledni mindenkinek és ehelyett rabolni, gyilkolni, alávalóságukat bebizonyítani jönnek hozzánk a világ népei. Eljönnek, hogy keresztre verjenek bennünket a hitványságukkal.

De éppen ez kell, hogy adja meg erőnk a küzdelem, a szenvedés és a győzelem erejét, az erőt, hogy emelkedni tudjunk az ősök felé, a tizenhárom mellé; hiszen az

az alkalmunk, a világunnep az megvan hozzá . . . Nagyvárad polgársága a tegnapi napon az aradi tizenháromhoz méltó lélekkel áldozott az ő emléküknél s a jelen perceinek a Szent László templomban tartott istentiszteleten.

A templom hajójában volt felállítva a diszes ravatal, melyet a lelkes honleányok szép koszorúkkal láttak el s gyászfátyolba vont zászlók, égő gyertyák között a 13 vértanu arcképe ragyogott.

A misét Dr. Lestyán Endre plebános mondotta segédlettel.

Ott voltak: az 1848—49-iki honvédek: Konvicska Ferencz, Amigó Gyula, Bertóti János, Elek Sándor, Márkutcz Sándor, Márkus János és Szőke Márton a függetlenségi és 48-as párt és kör tagjai, a jogakadémia polgársága, s igen sokan még a város előkelő hölgyei s férfiai közül. S mikor istentisztelet végeztével az „Isten áldd meg a magyart“ felelendült százak ajkán, szem nem maradt szárazon, mert éreztük, hogy most igazán, hittel, bizalommal, lelkünkben szól az ének.

Gróf Bobrinszky hír szerint a máramarosi betörők bandavezére. A gyorslábú fáma már nyilatkozatát is hozta, mely szerint legközelebb újból Debrecenben óhajt egy több fogásos ebédet végig élvezni. Vigyázzon, mert az első fogás, a leves — fekete lehet.

Jellemző erre a városra, a helybeli hitványokra, hogy éppen az az osztály mely „intellektuel“-nek szokta magát nevezni, ez az osztály, amelynek a kedvéért drága külföldi szőrmeikkel és csemegékkel szerelik föl boltjaikat a kereskedők, az ápolónői ruhát is már föl vették egyszerű kétszer odahaza, akik egytől-egyig mind kultur-emberek, de az igazán kultur mégis csak az közöttük, amelyeknek a legtöbb pénze van: — éppen ezen a helyen mutatkozott legkirívóbban az a réműlet, amely az ellenség közeledésére kincseikkel menekülő uzsorásokat elfogja. Azt hiszem, akad sajtó, amely csokorba köti majd a névsort a helybeli szökevénynek, akiknek neveit oly gyakran olvashattuk a téli bálók és ünnepélyek bokréájában.

Mindezeket pedig nem én, hanem — bocsánat! — Krúdy Gyula, a mai legsúlyosabb magyar író vettette papírra s és Pestre sütötte rá. Kijelenthetem azonban, nemes büszkeséggel jelenthetem ki, hogy egyet értek vele s közben más városokra is gondolok.

Az ujpesti diákok beleírták nevüket a magyar nemzet aranykönyvébe. Huszonheten voltak a nyolcadik gimnáziumban s kardot kötöttek, fegyvert ragadtak egy szálig. Voltaképp pedig nincs mit följegyezni róluk. Nálunk ez így volt, így van s így lesz. Egy szóval el lehet mondani egész dicséretüket s tetteik magyarázatát is egyben, magyarok, szittya unokák. Az pedig, hogy keresztények is: igazán csak további dicséretük (oó).

x Hangszerek osoda olcsó árban. Hegedű 7 koronától. Vonók, tokok. Világhírű húr különlegességeim, Rádium, Róma, Bohémia gyártmányok. Gramafonok, lemezek, hangdobozok, rugók. Az összes hangszerek javítása eddig nemlétező olcsó árban. Ugyanott egy új modern divány jutányos áron eladó. Simon Gyula hangszerkészítő Rákóczy-ut 22.

..HIREK..

...

Megkezdődött ennek a szerencsésnek képzelt s oly véresre fordult esztendőnek utolsó negyede. Ezekben a nehéz időkben becsületesen dolgoztunk azon, hogy legjobb tudásunkkal teljesítsük a hirszolgálatást, melyre a mai időkben kétszerte nagyobb szükség van. Lapunk hireinek nagy része távirati uton jó s így sokkal költségesebb a papiranyag, csak korlátolt mennyiségben áll rendelkezésünkre s az is sokkal drágább lett s így annál inkább rá vagyunk utalva, hogy közönségünk anyagi támogatását kérjük: az előfizetési díjak szives beküldését. Különösen a hátralékos előfizetőket kérjük, hogy egyenlítsék ki hátralékaikat, a becsületes megszolgált munka díját sziveskedjenek beküldeni. Meg vagyunk győződve, hogy közönségünk nem vonja meg támogatását tőlünk most, mikor arra legjobban szükségünk van. Most minden lappéldány kétszer annyiba kerül, mint a normális időkben s ily körülmények között effektív kiadást jelent minden kinyomott lappéldány s így nem a rideg üzleti szempont, hanem a kötelező takarékoság is kényszerít bennünket arra, hogy nem fizetés esetén kénytelenek legyünk a lap küldését beszüntetni. De ki nem olvas lapot ma? Azért hisszük, hogy olvasóink között senki sem lesz, aki megne hozná azt a csekély áldozatot, melyet az előfizetési díj beküldése jelent.

A baka meséje.

Valamelyik utcasarkon több sápadtarcu, gyógyulófélben levő katona beszélget. Megállok mögöttük, hogy meghallhassam beszélgetésüket. Persze az oroszok máramarosi betöréséről folyik a szó. Az egyik tüzes vérű magyar baka szörnyen türelmetlenül tárgyalja a dolgot:

— Bizony kiverhették volna már onnan is azokat a nyavalyásokat; még hogy be merik ütni orrukat a mi országunkba is?!

— No csak ne mérgeledj, szólal meg egy másik vitéz, nem jó végük lesz azoknak ottan. Ugy járnak, mint ahogy a medve megjárta valamikor.

— Hát osztán hogy történt a dolog? — érdeklődik a többi.

— Hogy?! Hát elmondom... Éhes volt a medve szörnyen. Nagysokára, mikor már ugyancsak korgott a gyomra, egy méhadura bukkant, amely ugyancsak tele volt mézzel. Nosza, rögtön hozzálátott a garázdálkodáshoz; de az örömmek nagyon szomorú lett a vége, — a méhek felbőszülve a torkos betörő eljárásán, alaposan összeesípték őkelmét. Kihuzta volna már a medve a fejét szivesen, de nem lehetett. Ugy feldagadt a pofája, hogy ki sem fért, de ha kifér volna is, ijedtében sem tudta volna kihuzni. Ez a medve históriája — végzi meséjét a katona.

— Szent igaz ez pajtás, így járnak majd az oroszok is. Éhségükben bebujtak hozzánk, de ha mi is összeszarkájuk őket, ők sem fogják megtalálni a kijárást.

* **A vármegye közigazgatási bizottsági ülése.** Ma a hónap első szerdáján tartja meg Biharvármegye közigazgatási bizottsága az október havi ülését. Az ülésen Miskolczy Ferenc főispán fog elnökölni.

* **A Katholikus Kör választmányi ülése.** A Katholikus Kör igazgató választmánya ma délután 6 órakor ülést tart.

* **A magyar püspöki kar figyelmeztetése a naptárak szerkesztése ügyében.** A Magyar Kurir jelenti: Az egyháziak előtt nem ismeretlen az apostoli Szentszéknek 1913. évi október 23-án kelt ama rendelkezése, melynek értelmében a jövő 1915. évtől kezdődően a Jézus Szent neve és a Szentháromság ünnepét kivéve semmi néven nevezendő más ünnep nem ülhethet meg valamely állandóan meghatározott vasárnapon. Miután ez az intézkedés egyedül az egyház belső életére vonatkozik és az eddig szokásban volt ünnepek külső, illetőleg polgári megülnését egyáltalában nem érintik, mihez tartás és félreértés elkerülése végett figyelmezteti a magyar püspöki kar a polgári naptárak szerkesztőit, hogy az összes, eddig vasárnapokon megtartott ünnepek, u. m. Orangyalok vasárnapja (szeptember első vasárnapja), Mária nevenapja (szeptember 8. a után következő vasárnap), Fájdalmas Szűz vasárnapja (szeptember harmadik vasárnapja), szent olvasó ünnepe (október első vasárnapja) és a Magyarok Nagyaszonnyának ünnepe (október második vasárnapja), további intézkedésig jövőben is az illető vasárnapokon tüntetendők fel. Kivétel e tekintetben egyedül Jézus nevének ünnepe, amelyet az eddigi szokástól eltérően nem Vízkereszt után való második, hanem az újévet közvetlen követő, tehát az évnek első vasárnapján tartunk meg és így a polgári naptárakban is ezen a vasárnapon jelzendő. Szentháromság vasárnapja változatlanul a Pünkösöd utáni első vasárnap marad.

* **Hősi halál a csatatéren.** A legutóbbi veszteségkimutatásokban szerepelt az elesettek közt Ferenczy János zászlós is. Ferenczyt sokan ismerték Nagyváradon és Biharvármegyében: több éven át a nagyváradi lat. szert. püspökségi uradalomnak volt intézője, majd az Első Magyar Általános Biztosító Társaságnak volt főtitkárja. Ebben az állásában érte a mozgósítási parancs mint tartalékos zászlóst. A szerbiai harctéren küzdött s ott esett el hősi halállal a hazáért. Neje Szentimrey Hedvig, Kassa város főorvosának leánya és kis fia gyászolja; de őszinte fájdalommal értesült a tehetséges, képzett fiatal ember elesteről minden ismerőse is.

* **Debrecenben nem nyílnak meg az iskolák.** Debrecenből írják a Magyar Kurirnak: A járványbizottság ülést tartott, amelyen kimondta, hogy tekintettel a lakosság körében elszállásolt sebesült katonákra, akik között akadnak koleragyanus betegek, az összes debreceni iskolákban az előadásokat szünetelteti. A földmívelésügyi miniszter leiratot küldött a Pallagon lévő gazdasági akadémia igazgatóságához s ebben közli, hogy a rendkívüli viszonyokra való tekintettel az intézetet bezárja. A miniszter kifejezetten hangsúlyozza, hogy az intézet szünetelése ideiglenes jellegű.

* **Felhívás a polgárőrökhöz.** A belügyminiszter polgárőrség szervezési szabályzata értelmében a nagyváradi Polgárőrségnek is parancsnokokat kellett választani. A jelölésre kiküldött bizottság munkáját befejezte és ezért a polgárőrség f. hó 10-én, szombaton este 7 órakor a rendőrség épületében levő I. számú rendőrszobában a pa-

rancsnok és helyettes parancsnok megválasztása tárgyában rendkívüli gyűlést tart. Parancsnok jelölt Jánossy Gyula rendőrfőkapitány helyettes, parancsnok helyettes jelöltek: Lóbermayer Gyula tornatanár, Szabó Károly ipartestületi alelnök és Ladányi József fegyverműves. A gyűlésen való megjelölésre a Polgárőrség összes tagjait felhívom. Nagyvárad, 1914. október 6. Rendőrfőkapitány.

* **Kolera ügyben.** Minden község előljáróságának! Hivatkozással a 144.233-1914. VII. d. számú belügyminiszteri körrendeletre, tisztelettel értesítem, hogy a betegek és koleragyanusok elkülönítéséhez szükséges előírászerű ágyfelszereléseket és fertőtlenítő eszközöket előzékenységből a júniusi szabott áramon szállítom. Rendelvények beérkezési sorrendben kerülnek leszállításra. Telefonszám: 905. Tisztelettel: Weisz Kálmán magyar kórh. ber. vállalata, Nagyvárad, Nagypiaetér 10. Darvassy-ház.

* **Szabadságolási igazolványok beszerzése.** A temesvári cs. és kir. katonai parancsnokság szeptember 23-án kelt 2-4025. számú rendelete folytán ezen felhívom a hadsereg, honvédség vagy népfelkelés kötelékében álló a harctérről visszatért és házi ápolásba utalt azon legénységi állománybeli sebesülteket, illetve betegeket, akik még nem kaptak szabadságolási igazolványt, hogy ennek beszerzése végett haladéktalanul személyesen jelentkezzenek a város katonai ügyosztályánál (Városháza II. em. 33. sz. szoba) hol a szükséges felvilágosításokat is megfogják kapni. A ki sérülése vagy betegsége miatt nem tud jelentkezni az írásban vagy megbízott utján is jelentkezhetik. Nagyvárad, 1914. október 2. Eleméry Ferencz katonai ügyi tanácsnok.

* **Női parthi fél cipők** fekete és barna színben K. 5-ért, szürke szarvasbőr cipők K. 5-ért. Saját készítményű fiú bokszipő K. 7, férfi bokszipő v. chevró fűzős v. zsigos K. 9. Női egész cipő K. 8, női amerikai egész cipők nagy választékban, ugyancsak minden uridivatcikk a legjutányosabban szereshető be Fekete Jenőnél Szentjános-utca 3. Kispipa mellett.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél.

* **Aszódi Mihály** Nagyvárad, Kossuth-u., Sas-palota. Telefon 635. Nagymennyiségű áruk érkeztek, úgy a katonaságnak, mint a fogyasztó közönségnek, nagybani árakat számítok. E héten eladásra kerülnek: nagymennyiségű huskonzervek, szalámi, szardínia, coenac, likőrök, teák, rumok, kávék, mazsola, mandula, törött dió, csokoládé, kakaó és finom élvezhető cukorkák. Összes készítményei Kugler Gerbeaud cs. és kir. udvari cukrásznak budapesti árakkal. Kossuth-utcai kávépörköldém kora reggeltől, késő estig a közönségnek rendelkezésére áll, valamint elkülönített helyiségembe már a napokban friss halkonzervek bontva egyes darabonként kapható lesz. Rákóczi uti Csokoládékirály és kávéüzletemet az arra lakók figyelmébe ajánlom.

x A legújabb **párisi kalap-ujdoságok** egyedül KOHN HELEN kalapüzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésebb és a legújabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-színház művészneinek kalapszállítója. Átalakításokat modellek után vállal.

* **Az Egyesült Bihar megyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpéztár r. t.** (Bémer-tér 4. szám) a közönség tájékoztatása céljából közli, hogy elfogadta az új betéteket, amelyek nem esnek a moratorium intézkedési alá, takarékbetétkönyveikére és folyószámlán a legkedvezőbb kamatozási és visszafizetési módozatok mellett. Pénztári órák: d. e. 9-től 12-ig.

„The Roosevelt Schoe“
amerikai cipők
12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső
cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

* **Több egyszobás lakás kiadó.**
Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtekinthetők Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungaria cipőgyár Rt.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x **Kiadó lakások.** Szacs-vay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél.

**A legszebb
kézimunkák**
Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

Legujabb táviratok.

**Ki lopta el a tengeralatti
naszádot?**

Róma, okt. 6. A római orosz nagykövet kijelentette, hogy semmi köze nincs a tengeralatti naszád elsikkasztásához? Ajachóban, francia őrizet alatt az olasz kormány rendelkezésére áll.

Előnyomulásunk Oroszországban.

Budapest, október 6. Ugy látszik, hogy a német- és osztrák-magyar haderőknek Orosz-Lengyelországban való váratlan előnyomulása teljesen meglepte az Oroszokat. Nagy erőket toltak ugyan Galiciából észak felé, ezeket azonban a szövetségesek, akkor amidőn a Visztulán Opatow irányában az átkelést megkísérelték, a folyón át visszavetették. Csapatunk a Sandomire melletti orosz hídfőt elfoglalták. Galiciában tervszerűen

előnyomultunk. Tarnobozregnél egy orosz gyaloghadosztályt visszavetettünk. (Höfer vezérőrnagy, a vezérkar főnökének a helyettese.

**Csapatunk tönkreverték
a betörő oroszokat.**

Huszt, október 6. Tegnap dél óta Töcsénél nagy harcban állunk az oroszokkal. Lépésről-lépésre haladunk előre. A harc tovább folyik.

Kracsfalvánál csapatunk tönkreverték az ellenséget. Minden orosz elpusztult, vagy fogságba jutott

SZÍNHÁZ

Bérlet-nyitás a Szigligeti-színházban. Mint már hirt adtunk róla a Szigligeti színház e hó közepe felé nyitja meg az idei színi idényt a jó részben új színtársulattal, a melyet a legkiválóbb erőkből sikerült összeállítani. Az új társulattal a mai nap folyamán kezdik meg a rendes próbákat, bekezdésül Sas Ede Mihály pápa leányából próbál a társulat serényen, amennyiben ezzel nyitják meg a rendes előadások sorozatát. — Tekintettel a rendkívüli állapotokra a színház művezető igazgatósága, eltérve a rendes bérletektől, eelszerűnek találta az ideiglenes havi bérletet beállítani, a mely minden tekintetben előnyös a közönség részére amennyiben csak 30 előadást foglal magában, nevezetesen 10 A, 10 B és 10 C előadást s így a bérletek rövid lejáratuak, s a bérletösszegek kis arányánál fogva a bérlő közönségre nézve sokkal előnyösebbek. Bérletet lehet a színház titkári irodájában mindennap d. e. 9-12 ig és délután 3-5 ig.

IRODALOM

Örökimádás című hitbuzgalmi folyóirat 10. száma rendkívül dus és érdekes tartalommal jelent meg. Amelyből kiemeljük a következő cikkeket: Tartalom: Dr Tiefenthaler József: Az oltáregyesület áldozata a haza oltárán. — Dr T. J.: XV. Benedek pápa. — Blaskó Mária: Aranymosás. — Történelmi Tár. Timár Kálmán: A kassai Krisztusteste társulat. — Jéznsom, örömmöm. Rovatvezető: Dr Szyllaba Emil: X. Pius — XV. Benedek. Felső Bimbók. A kis hős. Mária-Radna. (Költemény). — Röptében a nagyvilág körül. — Egyesületi élet. E valóban életrevaló folyóirat a Központi Oltáregyesület (Budapest, IX. ker., Üllői-ut 75.) kiadásában jelenik meg s előfizetési ára egy évre csak 3 korona. Ajánljuk t. előfizetőink pártfogásába. Szerkesztő: dr Tiefenthaler József.

Magyar Kultura. Társadalmi és tudományos szemle. (Még jelen havonként kétszer: 5-én és 20-án. Évi ára 12 korona. Budapest, VIII., Horánszky-u. 20. sz.) — Legujabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal:

Benedek Püspök . . . — Tanulmányok: Háborunk és a szabadkőműves irodalom. Burján Károly. — Az orosz fáraók. Dr Hadzsega Gyula. A szabadkőművesség eredete. *** Tárca. Magyarország felé. I. Bangha Béla S. J. Pajzs és kard: 32. Levél-szekrény. A háboru és az isteni gondviselés. bb. — A háboru nem az az idő . . . r. — Religio depopulata. Szemlék és kritikák: Shakespeare összes színművei. Dr Yollan Artur. — Dr R. von Hanstein. Biologie der Tiere. Dr Czilek Balázs. Napló: A szeretet hősei. Nagy Péter. — Német önértzet és német tisztességtudás. n. p. — Az utolsó bére.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Ha nincs megelegetve számlájával, mely drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel DARABONT GY. és T.L.R.S.A. uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnefeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, tisztó, kifogástalan kiszolgálás Alkalmi és gyászrubát 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi magyar szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Cement, cementcsövek, fedéllemezek, gipsz,
csatornázás
ismert jó minőségben.

Kondor Dezső
Nagyvárad, Nagypiacz-tér 1. sz.
Telefon 969. Telefon 969.

**Első nagyváradai
cementipar.**

Készítenek granitó, terazzo, műkö és minden e szakmába vágó munkákat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előírása szerint, személyes felügyelettel mellett. Kiváratra angol closet berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a legelőnyösebb és legmesszebb menő jótállás mellett készítenek. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri tisztelettel

NUTTA JAKAB
cement és betonművek vállalata.
Szaniszló-utca 67. szám. (Saját ház.)

Sebesült katonák számára

azonnal szállit bárheva
a megrendelő neve alatt

vaságyat

hosszaváló ágyneművel
éjszerű, tartós, a higiéná-
nak megfelelő kivitelben, a

legjutányosabb szabott áron:

Nagyvárad, Weisz Kálmán
Nagyplac-tér 10. sz. katonai és kórh. ber. vállalata
(Darvassy Lajos ház.) Telefon: 905. sz.

Műszaki harisnyakötőde

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfinyabócég után.)

KÉSZIT új férfi fuszéliket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejleéseket és javításokat, valamint azsur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhöz a legmegbízhatóbban készít. Egy próbarendelés meggyőz mindenkit a harisnyák jószágáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

Lippner Marknal szerzi be.

MEGNYILT! MEGNYILT!

Az
**új csipke, himzés,
harisnya áruház**
Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olcsón még nem vásárolt. Különböző újdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel
Friedmann Jenő

MEGNYILT! MEGNYILT!

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-
lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a
közönség rendelkezésére áll. Telefon rende-
lésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

**Csillárok,
izzólámpák**

Állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

1/2 lóerőtől minden nagyságban

Főszerező telefonja 55. sz.

Kiadó

**Kossuth-utca 4. sz.
alatt 3 szobás utcai
lakás fürdőszobá-
val, mellékhelyisé-
gekkel. 800 kor.**

Értekezhetni:

KEPES ETELKÁNÁL
Kossuth-utca 12.

Vaságyat

hozzá való fehérművel
azonnal szállithatók bár-
milyen mennyiségben **olcsó**
szabott árak mellett.

Barna Jenő
Nagyvárad.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás foly-
tán a város részére szükséges kőműves, ács, asztalos,
lakatos, szobafestő, mázó, üveges, bádgos, cserepező,
kovács, kerékgyártó és kövező munkálatok vállalatba
adása céljából 1914. évi november hó 26-ik napján
délelőtt 9 órakor a városház bizottsági termében nyil-
vános árlejtést fogok tartani.

A vállalati idő tart három egymás után követ-
kező éven át, vagyis 1917. évi december hó 31-ig.

Az ajánlatok csak írásban alulírott kezéhez
1914. évi november hó 26-ik napjának d. e. 9 órá-
jáig adhatók be. Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel
látandók el és csak szabályszerűen kiállított és pe-
cséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett és köz-
vetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak
tárgyalás alá vétetni. A borítékban megjelölendő a
munkálat, amelyre az ajánlat vonatkozik.

Bánatpénzül ajánlattevők tartoznak a kőműves
munkálatokra 2000, az ács munkálatokra 2000, az
üveges munkálatokra 100, a cserepező munkálatokra
200, a szobafestési munkálatokra 100, a lakatos
munkálatokra 400, az asztalos munkálatokra 400,
a mázó munkálatokra 300, a kovács munkálatokra
200, a kerékgyártó munkálatokra 200, a bádgos
munkálatokra 200, végül a kövezési munkálatokra
2000 koronát készpénzben vagy óvadékképes érték
papirokban letenni.

A bánatpénzt az ajánlatához csatolni nem szabad,
hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta vagy
annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó az
ajánlatához.

A fent jelzett összes munkálatokra vonatkozó-
általános és külön feltételek valamint az egység ár-
jegyzék a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák
alatt megtekinthetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kiten-
ni köteles, hogy jelen hirdetményt, az árlejtési általános
és külön feltételeket, továbbá az egység árjegyzéket
ösmeri azokat magára nézve kötelezőnek elfogadja.

Több munkanemre tett együttes ajánlat esetén
az ajánlat végén világosan kitéendő, hogy ajánlattevő
ajánlatából bármelyik munkanem kivételét elvállalja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyárt-
mányok és magyar honos műszaki erő stb. alkalma-
zására vonatkozó rendelkezéseit minden ajánlattevőre
feltétlenül kötelező.

Az ajánlattevőt tett ajánlata azonnal és mind-
addig kötelezi, míg az ajánlatok felett a végleges
döntés megtörténik, ellenben Nagyvárad városát csakis
az árlejtés eredménye felett hozandó határozatának
jogerőre emelkedésével kötelezi.

Azon pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a
várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak,
illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tar-
toznak szállító képességüket és megbízhatóságukat
azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni,
melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fenntartja magának a jogot,
arra nézve, hogy a beérkezett ajánlatok közül az
ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választ-
hasson, esetleg újabb árlejtést tarthasson.

Nagyvárad, 1914. október hó 1-én.

Komlósy József,

tanácsnok,

mint az árverési küldöttség elnöke.